

E-KSJS

8/2021

Študija

**ANALIZA MOŽNOSTI AKTIVNEGA
STARANJA STROKOVNIH
DELAVCEV V VIZ S POSTOPNIM
UVAJANJEM MLADIH
V POKLICE**

**SKUPAJ NAD IZZIVE
TRGA DELA**

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020.

11 Prednostne osi: Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti, učinkovita javna uprava, podpora razvoju NVO ter krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev.
11. 2 Prednostne naložbe: Krepitev zmogljivosti za vse zainteresirane strani, ki izvajajo politike na področju izobraževanja, vseživljenjskega učenja, usposabljanja in zaposlovanja ter socialnih zadev, vključno s sektorskimi in teritorialnimi dogovori za spodbujanje reform na državni, regionalni in lokalni ravni.

11. 2. 2 Specifičnega cilja: Krepitev usposobljenosti socialnih partnerjev v procesih socialnega dialoga, zlasti na področju politik trga dela in vseživljenjskega učenja.

Študija

ANALIZA MOŽNOSTI AKTIVNEGA STARANJA STROKOVNIH DELAVCEV V VIZ S POSTOPNIM UVAJANJEM MLADIH V POKLICE

Nosilci študije za KSJS: Dejan Hozjan, Mojca Kukanja Gabrijelčič in Nina Krmac

Pedagoški študij in z njim povezano bodoče poklicno udejstvovanje je ključno za kakovostno izobraževanje otrok in mladine. Kakovost izobraževanja bodočih pedagoških delavcev je namreč primarnega pomena za nadaljnje delo, saj je najpomembnejši šolski dejavnik, ki vpliva na dosežke učencev. Izvajanje konceptualne kontinuitete, kjer je na eni strani poskrbljeno za strokovno uvajanje mladih v poklic, na drugi pa za aktivno staranje in razbremenitev starejših kolegov, je ključna nevrtaščna točka pri zadovoljevanju osnovnih poklicnih in osebnostnih potreb obeh skupin.

V študiji tako izpostavimo pomen osrednjega akterja izobraževanja, učitelja-mentorja, strokovno, čustveno inteligentnega, zrelega posameznika, ki bo znal s selektivno prednostnimi nalogami delovnega opusa in praktičnim vodenjem usmerjati svojega mlajšega kolega ter bil sistemsko zaščiten (v smislu spodbujevalnih dejavnikov:

- prožnosti oz. zmanjševanja delovnega obsega, nagrajevanjem, predčasno upokojitvijo ipd.). Študija preučuje položaj pedagoških delavcev in z njimi povezanega aktivnega staranja ter položaj bodočih pedagoških delavcev, študentov

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020.

11 Prednostne osi: Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti, učinkovita javna uprava, podpora razvoju NVO ter krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev.
11. 2 Prednostne naložbe: Krepitev zmogljivosti za vse zainteresirane strani, ki izvajajo politike na področju izobraževanja, vseživljenjskega učenja, usposabljanja in zaposlovanja ter socialnih zadev, vključno s sektorskimi in teritorialnimi dogovori za spodbujanje reform na državni, regionalni in lokalni ravni.

11. 2. 2 Specifičnega cilja: Krepitev usposobljenosti socialnih partnerjev v procesih socialnega dialoga, zlasti na področju politik trga dela in vseživljenjskega učenja.

Univerze na Primorskem, Pedagoške fakultete. Predstavljena izhodišča in problematika o staranju prebivalstva, zanimanju za pedagoški poklic in nenazadnje napovedovanju stanja in razmer povezanih z aktivnim staranjem strokovnih delavcev v VIZ s postopnim uvajanjem mladih v poklice, so nas privedla do poglobljenega raziskovanja. Namen študije je bil, da na podlagi analize obstoječe literature in opravljenih raziskav s strokovnimi delavci v VIZ in bodočimi pedagoškimi delavci, prikažemo pomen pedagoškega poklica in potrebo po načrtovanju zaposlovanja, izobraževanja in usposabljanja pedagoških delavcev. Za doseg namena raziskovanja je študija izhajala iz naslednjih raziskovalnih korakov:

(a) analiza obstoječe literature, zakonodajnih in programskih izhodišč; (b) analiza obstoječih strategij in praks aktivnega upravljanja starosti v državah članicah EU; osredotočanje na kontekst, politični in pravni okvir, financiranje in strukture za spodbujanje aktivnega upravljanja starosti na delovnem mestu in vlogo usmerjanja;

(c) izvedba raziskave med študenti pedagoških smeri (bodočih pedagoških in strokovnih delavcih) o zanimanju za Analiza možnosti aktivnega staranja strokovnih delavcev v VIZ s postopnim uvajanjem mladih v poklice pedagoški poklic in njihovih kariernih ciljih; (d) izvedba raziskave med strokovnimi delavci v VIZ o aktivnem staranju. Prva raziskava analizira, kako so študentje pedagoške fakultete po začetnem izobraževanju in usposabljanju pripravljeni na poklic in predstavlja nekatere mednarodno primerjalne ukrepe za lažje vstopanje v poklicno življenje. Druga raziskava analizira potrebe, mnenja in stališča pedagoških delavcev ter njihov odnos do aktivnega staranja ter uvajanju mlajših kolegov v poklicno okolje. V nadaljevanju predstavlja nekatere ukrepe za aktivno staranje ter odpira pomembna vprašanja o prihodnosti učiteljskega poklica, povečanju interesa za pedagoški študij in omogočanju starejšemu kadru kvalitetnejše staranje. V zaključku podajamo nekatere predloge po prožnejših sistemskih rešitvah, usmerjenih predvsem v pomen praktičnega usposabljanja in ob sočasni krepitvi sodelovalnega poučevanja oz. ustreznega mentorskega odnosa med starejšo in mlajšo populacijo strokovnih delavcev. Na ta način bi omogočili ustrezno vodenje in spremljanje usposabljanja bodočih učiteljev ter prispevali h kakovosti našega izobraževalnega sistema. Na drugi strani pa bi omogočili poseben statusni položaj mentorjem, njihovi razbremenitvi in ustreznemu nacionalnemu sistemu nagrajevanja. Pričujoča študija pomembno odpira nove vrzeli na

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020.

11 Prednostne osi: Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti, učinkovita javna uprava, podpora razvoju NVO ter krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev.
11. 2 Prednostne naložbe: Krepitev zmogljivosti za vse zainteresirane strani, ki izvajajo politike na področju izobraževanja, vseživljenjskega učenja, usposabljanja in zaposlovanja ter socialnih zadev, vključno s sektorskimi in teritorialnimi dogovori za spodbujanje reform na državni, regionalni in lokalni ravni.

11. 2. 2 Specifičnega cilja: Krepitev usposobljenosti socialnih partnerjev v procesih socialnega dialoga, zlasti na področju politik trga dela in vseživljenjskega učenja.

nacionalni ravni s področja izobraževanja bodočih strokovnih in pedagoških delavcev ter razkriva nekatera pomembna izhodišča, ki jih izpostavljajo zaposleni v vzgoji in izobraževanju. Študija je nastala v izpostavitvi ključnih razprav o izobraževalnih politikah na nacionalni ravni, saj pogloblja vpogled v različne dejavnike, ki vplivajo na bodoči in prihodnji poklic v pedagoškem polju. Študija naj služi kot podlaga za ugotavljanje, kako izboljšati ter povezati študente pedagoških smeri (fakultete in univerze) z vzgojno-izobraževalnimi institucijami ter omogočiti večjo kakovost usposabljanja učiteljev, po drugi strani pa omogočiti ter obogatiti delovne razmere in prehod starejših zaposlenih v tretje življenjsko obdobje.

Na osnovi analizirane literature, zakonodajnih in programskih izhodišč sprva v nadaljevanju predstavljamo nekatere usmeritve za pedagoške in strokovne delavce v VIZ: Uvajanje mladih v poklic:

(i) promocija učiteljskega poklica s strani šolskih politik, dvigniti je potrebno nizek socialni status in samozavest/angažiranost bodočih učiteljev; (ii) pomanjkanje sistematičnega spremljanja in raziskovanja na področju uvajanja mladih v pedagoški poklic (začenši s praktičnim udejstvovanjem v času študija);

(iii) večja povezanost med visokoškolskimi institucijami in lokalnimi vzgojno-izobraževalnimi institucijami – praktično usposabljanje naj bo nacionalnega pomena, saj je ključno za kakovostno izobraževanje. Slednja naj ne bo v domeni odločitev vzgojno-izobraževalnih institucij v smislu sprejemanja/ ne sprejemanja študentov in praktikantov, mentor naj bo ustrezno nagraben in razbremenjen drugega pedagoškega/strokovnega dela;

(iv) pomanjkanje ravnotežja med teorijo in prakso ter med akademskim in strokovnim delom,

(v) pomanjkanje jasne nacionalne in akademske (šolske) politike na tem področju.

Glede na zapisano, je potrebno oblikovati jasne strokovne standarde in tudi merila za njihovo oceno, oblikovati je potrebno revizijo postopkov za akreditacijo institucij in programov na področju pedagoškega študija – predvsem na področju praktičnega usposabljanja/pedagoške prakse; izboljšati je potrebno sodelovanje akademskega prostora z lokalnimi VIZ institucijami z različnimi partnerskimi sporazumi, sistemom nagrajevanja in financiranja; povečati mobilnost bodočih učiteljev in različna lokalna/ nacionalna partnerstva.

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020.

11 Prednostne osi: Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti, učinkovita javna uprava, podpora razvoju NVO ter krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev.

11. 2 Prednostne naložbe: Krepitev zmogljivosti za vse zainteresirane strani, ki izvajajo politike na področju izobraževanja, vseživljenjskega učenja, usposabljanja in zaposlovanja ter socialnih zadev, vključno s sektorskimi in teritorialnimi dogovori za spodbujanje reform na državnih, regionalnih in lokalni ravni.

11. 2. 2 Specifičnega cilja: Krepitev usposobljenosti socialnih partnerjev v procesih socialnega dialoga, zlasti na področju politik trga dela in vseživljenjskega učenja.